

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

Національного університету

«Острозька академія»

(Handwritten signature)

І.Д.Пасічник

26 лютого 2018 р.

Програма

фахового вступного випробування для вступників на навчання
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Програма фахового випробовування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування / Укладачі д.е.н., проф. Мамонтова Н.А., к.е.н., доц. Кривицька О.Р., к.е.н., доц. Дем'янчук О.І., к.е.н., ст. викладач Шулик Ю.В. - Острого: НаУОА, 2017.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою фінансів, обліку і аудиту (протокол №8 від 28.02.2018)

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА (Протокол № 2 від 26 лютого 2018 р.)

Пояснювальна записка

Фахові вступні випробування мають на меті забезпечити перевірити рівень професійних знань студентів, вміння їх використовувати при рішенні конкретних господарських операцій у сучасних умовах господарювання.

Вступники повинні знати:

з курс «Банківська система»

знати: суть, значення і правову основу діяльності банківських систем; елементи банківських систем та основні вимоги до них; зміст і основи нормативно-правових документів, що регулюють діяльність учасників банківських систем в Україні;

вміти: вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах банківництва; вміло використовувати методи і процедури розрахунку економічних нормативів комерційних банків; прогнозувати і знаходити шляхи підвищення ефективності діяльності комерційних банків; розробляти і приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо інвестиційного портфеля комерційного банку.

курс «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»

знати: як функціонує система фінансово-економічних відносин, що виникають у процесі мобілізації ресурсів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання та як визначати найбільш ефективні шляхи вкладення коштів;

вміти: застосувати набуті теоретичні знання на практиці.

курс «Бюджетна система»

знати: сутність бюджетної системи, види бюджетної політики, склад бюджетів, засади бюджетного планування та прогнозування, здійснення державних видатків;

вміти: використовувати отримані знання стосовно дослідження бюджетної політики України, розраховувати видатки бюджетних установ, заповнювати документацію по плануванню видатків бюджетних установ.

1.1. Перелік питань з дисципліни «Банківська справа»

1. Походження та розвиток комерційних банків.
2. Поняття і призначення комерційних банків.
3. Класифікація комерційних банків.
4. Банківська система України та її характеристика.
5. Створення та реєстрація комерційних банків.
6. Організаційна структура комерційного банку.
7. Ліцензування комерційних банків.
8. Реорганізація комерційного банку.
9. Національний банк України, його роль та значення для функціонування банківської системи.
10. Організаційно-правові основи функціонування Національного банку України.
11. Функції Національного банку України.
12. Операції Національного банку України.
13. Структура Національного банку України.
14. Форми управління Національного банку України.

15. Банківські ресурси, їх види та класифікація.
16. Капітал банку: склад, структура та основні функції.
17. Напрями формування та використання залучених коштів банку.
18. Джерела утворення запозичених коштів банку та напрями їх використання.
19. Статутний капітал банку, його суть та порядок формування.
20. Депозити як джерело формування залучених коштів банку.
21. Суть регулювання діяльності банків та його форми.
22. Загальна характеристика економічних нормативів регулювання банківської діяльності.
23. Регулятивний капітал комерційного банку та порядок його розрахунку.
24. Нормативи капіталу банку, їх призначення та порядок розрахунку.
25. Нормативи ліквідності комерційного банку, їх призначення та порядок розрахунку.
26. Нормативи кредитного ризику комерційного банку, їх призначення та порядок розрахунку.
27. Нормативи інвестування комерційних банків, їх призначення та порядок розрахунку.
28. Основи класифікації банківських операцій і послуг.
29. Пасивні банківські операції та їх характеристика.
30. Активні банківські операції та їх характеристика.
31. Традиційні операції банку та їх характеристика.
32. Доходи банку, їх склад та загальна характеристика.
33. Витрати банку, їх склад та загальна характеристика.
34. Комерційна основа банківських операцій.
35. Банківське обслуговування готівкового обігу.
36. Організація касової роботи в банку.
37. Безготівкові розрахунки: їх суть, значення, класифікація і принципи організації.
38. Безготівкові розрахунки з використанням платіжних доручень: суть, сфера застосування та документообіг.
39. Безготівкові розрахунки з використанням вимог-доручень: суть, сфера застосування та документообіг.
40. Чекова форма безготівкових розрахунків, її суть, сфера застосування та документообіг.
41. Акредитив як форма безготівкових розрахунків, його види та сфера застосування.
42. Вексель як форма безготівкових розрахунків, його види та сфера використання.
43. Міжбанківські розрахунки та механізм їх здійснення.
44. Система електронних банківських послуг населенню.
45. Суть, призначення та функції кредиту. Класифікація банківських кредитів.
46. Принципи та умови банківського кредитування.
47. Порядок видачі та погашення банківських кредитів юридичним особам.
48. Форми забезпечення кредитів, їх характеристика.
49. Особливості споживчого банківського кредитування.

50. Кредитний портфель банку: суть, класифікація та порядок формування.
51. Кредитна політика банку, її суть, значення та загальна характеристика.
52. Суть, значення та загальна характеристика банківських інвестицій.
53. Інвестиційний портфель комерційного банку, його класифікація та порядок формування.
54. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій комерційного банку.
55. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків.
56. Інкасо як форма безготівкових розрахунків за міжнародним товарообігом.
57. Акредитив як форма безготівкових розрахунків за міжнародним товарообігом та його види.
58. Банківський переказ як форма безготівкових розрахунків за міжнародним товарообігом.
59. Валютна позиція банку, її види та методика розрахунку.
60. Інформаційне забезпечення фінансово-економічного аналізу комерційного банку.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» №2121–III від 07.12.2000р. / Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.nau.ua
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №29. – Ст. 238.
3. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 року N 2664-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №1. – Ст.1.
4. Баленчук П. Д. Банківське право: українське та європейське: навч. посібник / П. Д. Біленчук, О. Г. Диннік, І. О. Лютий, О. В. Скороход; [За ред. П. Д. Біленчука]. – К.: Атіка, 1999. – 400 с.
5. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа : [підручник] / О.Д. Вовчак, Н.М. Рудишин, Т.Я. Андрейків. – К.: Знання, 2008. – 564 с.
6. Кириченко О.А. Банківський менеджмент / Кириченко О.А., Гіленко І.В., Роголь С., Сиротян С.В., Несмой О. : [навч. посіб.]. – К.: Знання-Прес, 2006. – 438 с.
7. Костюченко О.А. Банківське право: Банківська система. Національний банк. Банківський нагляд: [підручник] / О.А. Костюченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 416 с.
8. Петрук О.М. Банківська справа / [за ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця] : [навч. посіб.]. – К.: Кондор, 2009. – 464 с.
9. Петрук О. М. Банківські операції : [підручник]. / А.М.Мороз, М.І.Савлук, М.Ф.Пуховкіна та ін.; [За ред. д-ра економ. науки, проф. А.М.Мороза]. – К. : КНЕУ, 2000. – 384 с.

10. Сухарський В. С. Ощадно-банківська справа : [посібник] / В. С. Сухарський, В. В. Сухарський. – [2-ге вид., допов. та перероб.] – Тернопіль : Астон, 2003. – 464с.
11. Білуха Т. М. Фінансовий контроль : теорія, ревізія, аудит / Білуха Т. М., Микитенко Т. В. – К. : Українська академія оригінальних ідей. – 2006. – 888 с.
12. Вовчак О.Д. Банківська інвестиційна діяльність в Україні / [монографія]. – Львів: Вид-во Львів. комерційної академії, 2005. – 544 с.
13. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Банківська справа: [навч. посібник]. - Львів: „Новий Світ – 2000”, 2008. – 560с.
14. Вовчак О.Д., Скаско О.І., Стасів А.М. Банківський нагляд. – Львів: „Новий Світ-2000”, 2005. – 472с.
15. Вовчак О.Д., Шпаргало Г.Є., Андрейків Т.Я. Платіжні системи. - К.: Знання, 2008. – 247с.
16. Петрук О. М. Фінансово-банківська статистика : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / П. Г. Вашків, П. І. Пастер, В. П. Сторожук, Є. І. Ткач. – К. : Либідь, 2007. – 512с.

1.2. Перелік питань з дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”

1. Сутність фінансової діяльності на підприємстві.
2. Економічна сутність капіталу.
3. Форми фінансування діяльності підприємства.
4. Основні критерії прийняття фінансових рішень.
5. Особливості фінансування діяльності великих та середніх підприємств.
6. Особливості фінансування діяльності малих підприємств.
7. Класифікація джерел фінансування діяльності підприємства.
8. Характеристика моделей фінансування оборотних активів на підприємстві.
9. Характеристика ідеальної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
10. Характеристика компромісної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
11. Характеристика консервативної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
12. Характеристика агресивної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
13. Комерційна концесія як метод фінансування діяльності підприємства.
14. Лізинг як метод фінансування діяльності підприємства.
15. Сутність дивідендної політики.
16. Характеристика підходів до обґрунтування оптимальної дивідендної політики.
17. Фактори, що визначають дивідендну політику.
18. Види дивідендної політики.

19. Порядок виплати дивідендів.
20. Джерела дивідендних виплат.
21. Ефективність дивідендної політики.
22. Особливості формування капіталу новоствореного підприємства.
23. Методи оптимізації загальної потреби в капіталі.
24. Поняття оптимізації структури капіталу.
25. Методи оптимізації структури капіталу новоствореного підприємства.
26. Особливості фінансування необоротних та оборотних активів на підприємстві.
27. Механізм управління операційним лівериджем.
28. Склад позикового капіталу підприємства та механізм його залучення.
29. Політика залучення позикового капіталу.
30. Управління залученням банківського кредиту.
31. Управління фінансовим лізингом.
32. Управління облігаційною позикою.
33. Управління залученням товарного (комерційного) кредиту.
34. Управління внутрішньою кредиторською заборгованістю.
35. Сутність поняття “реструктуризація” підприємства.
36. Етапи здійснення реструктуризації.
37. Види реструктуризації на підприємстві.
38. Фінансова реструктуризація на підприємстві (фінансовий ліверидж).
39. Виробнича реструктуризація на підприємстві (операційний ліверидж).
40. Взаємозв’язок операційного та фінансового лівериджу.
41. Основні засади ЗЕД підприємств.
42. Характеристика міжнародних джерел фінансування ЗЕД підприємств.
43. Особливості здійснення толінгових операцій.
44. Сутність та джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємств.
45. Довгострокові та поточні фінансові інвестиції на підприємстві.
46. Методика відображення фінансових інвестицій у звітності підприємства.
47. Форми реальних інвестицій та особливості управління ними.
48. Фінансові інвестиції та особливості управління ними.
49. Фінансування спільних інвестицій на основі договорів кооперації.
50. Сутність та завдання контролінгу на підприємстві.
51. Класифікація функцій контролінгу.
52. Характеристика видів стратегії санації підприємства.
53. Бюджетування як один з інструментів оперативного контролінгу.
54. Характеристика методів контролінгу.
55. Факторний аналіз відхилень.
56. Аналіз точки беззбитковості.
57. Сутність та види бенчмаркінгу.
58. Вартісний аналіз.
59. Портфельний аналіз.
60. SWOT-аналіз.

Рекомендована література:

1. Податковий кодекс. - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
2. Господарський кодекс. - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
3. Закон України “Про інвестиційну діяльність”.- [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
4. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
6. Закон України «Про приватизацію майна державних підприємств». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
7. Закон України «Про приватизацію невеликих підприємств («малу приватизацію»)» - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
8. Закон України «Про заставу» - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
9. Закон України «Про оплату праці». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
10. Закон України ”Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”.- [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
11. Фінанси : [підручник] ; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – с. 316 – 328.
12. Аранчій В. І. Фінансова діяльність підприємств : [навчальний посібник] / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, О. Ю. Смолянська, Л. В. Черненко. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – с. 14 – 22.
13. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання : [навч. посібник] / О. О. Терещенко – К. : КНЕУ, 2003. – с. 11 – 58.
14. Фінанси : [підручник] ; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – с. 298 – 302.
15. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання : [навчальний посібник] ; під ред. І. В. Зятковського. – Тернопіль : «Економічна думка», 2005. – с. 10 – 99.

Перелік питань з дисципліни “Бюджетна система”

1. Визначення сутності бюджету. Склад бюджету.
2. Призначення бюджету держави в ринковій економіці.
3. Суть бюджету як фінансового плану.
4. Бюджетна політика.
5. Бюджетна класифікація.
6. Бюджетне планування та бюджетне прогнозування.
7. Сутність бюджетного дефіциту та причини його виникнення.
8. Бюджетний профіцит і його наслідки.
9. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

10. Фінансування бюджету.
11. Суть та форми державного кредиту.
12. Сутність бюджетного устрою та бюджетної системи.
13. Принципи бюджетної системи.
14. Бюджетний процес.
15. Сутність міжбюджетних відносин.
16. Призначення і роль місцевих бюджетів.
17. Місцеві податки та збори.
18. Особливості розмежування доходів та видатків місцевих бюджетів.
19. Форми міжбюджетних відносин в Україні.
20. Доходи державного бюджету України.
21. Класифікації доходів бюджету.
22. Податкові надходження.
23. Неподаткові надходження.
24. Доходи від операцій з капіталом.
25. Доходи і видатки спеціального фонду Державного бюджету України.
26. Роль загальнодержавних податків та зборів.
27. Видатки державного бюджету.
28. Класифікація видатків бюджету.
29. Бюджетне фінансування та відповідальність розпорядників бюджетних коштів.
30. Кошторисне фінансування.
31. Бюджетне нормування.
32. Необхідність та склад видатків на розвиток економіки.
33. Видатки бюджетів на фінансування окремих галузей економіки
34. Видатки бюджетів на науку та фундаментальні дослідження.
35. Фінансова підтримка малого бізнесу з боку держави.
36. Основні форми та фінансування надання соціальних гарантій населенню України.
37. Допомоги населенню України з Державного бюджету України.
38. Види державної допомоги сім'ям з дітьми та її фінансування.
39. Пенсійне забезпечення за рахунок Державного бюджету України.
40. Фінансове забезпечення освіти в Україні.
41. Нормативні показники у школі (школі-інтернаті).
42. Розрахунок заробітних плат для освітян.
43. Джерела фінансування вищої освіти в Україні.
44. Нормативи фінансування вищої освіти в Україні.
45. Витрати на дошкільні дитячі установи.
46. Витрати на утримання середніх спеціальних навчальних закладів та професійно технічних закладів.
47. Фінансування охорони здоров'я в Україні.
48. Розрахунок витрат на поліклініки.
49. Фінансування стаціонарних лікарень.
50. Загальні основи фінансування культурно-мистецьких закладів.
51. Витрати на фізичну культуру, спорт і рекреацію.

52. Видатки бюджету на національну оборону.
53. Фінансування правоохоронних органів.
54. Видатки на державне управління.
55. Сутність державного боргу та його структура.
56. Основи обслуговування державного боргу та методи його управління.
57. Види кошторисів доходів і витрат бюджетної установи, їх розгляд і затвердження.
58. Зміст штатного розпису, лімітної довідки, тарифікаційного списку, бюджетного запиту.
59. Бюджетна безпека.
60. Боргова безпека.

Рекомендована література:

1. Бюджетний кодекс України // www.zakon.rada.gov.ua
2. Податковий кодекс України // www.zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про вищу освіту» // www.zakon.rada.gov.ua
4. Закон України «Про державний бюджет України» (на відповідний рік) // www.zakon.rada.gov.ua
5. Закон України «Про освіту» // www.zakon.rada.gov.ua
6. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» // www.zakon.rada.gov.ua
7. Закон України «Про пенсійне забезпечення». // www.zakon.rada.gov.ua
8. Закон України «Про заклади охорони здоров'я та медичне обслуговування населення». // www.zakon.rada.gov.ua
9. Постанова КМУ «Про затвердження Проекту складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ». // www.zakon.rada.gov.ua
10. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» // www.zakon.rada.gov.ua
11. Бюджетна система: навчальний посібник / укладачі: Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.
12. Бюджетна система : навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.
13. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
14. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
15. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». – К., 2017. – 184 с.